

YÖNETMELİK

KİMYASAL, BİYOLOJİK, RADYOLOJİK VE NÜKLEER

TEHLİKELERE DAİR GÖREV YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; yurt içinde veya dışında meydana gelip ülkemizi etkileyebilecek olan kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehdit ve tehlikelere karşı halkın sağlığının ve çevrenin korunması, can ve mal kaybının en aza indirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla ilgili bakanlık, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları, valilikler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler ile sivil asker işbirliği çerçevesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin tehlike öncesi, tehlike sırasında ve sonrasında ilişkin görev ve sorumluluklarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehdit ve tehlikelere karşı alınacak önlemler ve yapılacak hizmetleri yürütmekle görevli bakanlık, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları, valilikler, üniversiteler ve askeri birlikler ile sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerin tehlike öncesinde yapılması gereken planlama ve hazırlık çalışmaları, tehlike sırasında ve tehlike sonrasında acil müdahale ve iyileştirme faaliyetlerine ilişkin işbirliği, koordinasyon ve karşılıklı yardımlaşma esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 29/5/2009 tarihli ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 11, 17 ve 18 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Başkanlık: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı,

b) Ilık bölge: Risk başlangıcının tespit edildiği sıcak bölge sınırından itibaren, rüzgar üstündeki arındırma faaliyetlerinin yürütüldüğü ve bu faaliyetler nedeniyle kirlenme riski bulunan sıcak ve soğuk bölge arasındaki çalışma alanını,

c) İlk müdahale ekipleri: Olay bölgesinde tespit, bomba imha, kurtarma, arındırma, itfaiye, acil tıbbi müdahale, ilk yardım ve ambulans gibi acil müdahale hizmetlerini yürüten ekipleri,

ç) KBRN: Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer,

d) KBRN riski: Kitle imha silahları, KBRN harp maddeleri ve tehlikeli endüstriyel maddeler ile bu nitelikteki tehlikeli atıkların kasten veya hataen çevre ve insan sağlığına zarar verme olasılığını ve zararın ciddiyet derecesini,

e) KBRN risk analizi: Kitle imha silahları, KBRN harp maddeleri ve tehlikeli endüstriyel maddeler ile bu

nitelikteki zararlı atıkların, ülkenin bir bölümü veya bütünü üzerinde, kasten veya hataen kullanılma veya yayılma olasılığının değerlendirilmesi faaliyetlerini,

f) KBRN tehdit ve tehlikeleri: Petrol kirlenmeleri ve salgın hastalıklar hariç olmak üzere; kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer maddeler, KBRN harp maddeleri ve tehlikeli endüstriyel maddeler ile bu nitelikteki tehlikeli atıkların araştırılması, üretimi, işlenmesi, depolanması, nakledilmesi, kullanılması ve atık olarak işlem görmesi sırasında gerekli önlemler alınmadığında, çevre ve insan sağlığını tehdit eden tehlike durumlarını, kitle imha silahlarının etkileri ile bu silah ve maddelerle yapılan kaçakçılık, terör ve sabotaj eylemlerini,

g) Kimyasal tehlike eşik değeri: Ortamda tespit edilen kimyasalın özelliğine göre çevrenin veya yaşamın olumsuz olarak etkilenmeye başladığı minimum değeri,

ğ) KİS: Kitle imha silahlarını,

h) Korunma düzeyi: Tehdidin türüne ve yoğunluğuna göre ekip personelinin kullanacağı "A", "B", "C" düzeyi koruyucu giysi ve donanımın seviyesini,

ı) Radyolojik ve nükleer tehlike eşik değeri: Sıcak bölge sınırının belirleneceği, kabul edilmiş en küçük doz sınırı,

i) Sıcak bölge: Risk başlangıcının tespit edildiği eşik değerden itibaren, rüzgar altında kalan, çevreyi ve yaşamı tehdit eden tehlikeli bölgeyi,

j) Soğuk bölge: Ilık bölge sınırından itibaren, rüzgâr üstünde, ilk müdahale ekiplerinin konuşlandığı, acil tıbbi müdahale ve ambulans hizmetlerinin verildiği bölgeyi,

k) Tehlikeli madde: 26/12/2008 tarihli ve 27092 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelikte belirtilen tehlikeli maddeleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Sorumluluklar

Görev ve sorumluluklar

MADDE 5 – (1) Bakanlıklar, kamu ve özel kurum ve kuruluşları, valilikler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler bu Yönetmelikle kendilerine verilen görevleri yerine getirmekten ayrı ayrı sorumludur. Genelkurmay Başkanlığı ve askeri birlikler, sivil asker işbirliği çerçevesinde asli görevlerini aksatmayacak şekilde kendilerinden talep edilen her türlü desteği yerine getirirler.

(2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehlikelerine karşı alınacak önlemler ve yapılacak çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak belirler.

b) Tehdit veya tehlikenin ülke genelini veya birden fazla ilin bulunduğu bölgeyi etkilemesi durumunda, ilgili afet ve acil durum yönetimi merkezleri ile Genelkurmay Başkanlığı, bakanlıklar, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar, valilikler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlar, gerekli hallerde bölgeye ilgili kurumlardan veya Başkanlıktan bölge koordinatörü görevlendirir.

c) Genelkurmay Başkanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik, Dışişleri, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Orman ve Su İşleri, Sağlık bakanlıkları, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

Başkanlığı ve valilikler ile koordineli olarak, "Ulusal KBRN Risk Analizi"nin yapılmasını takip ve koordine eder.

e) KBRN ekipman ve diğer malzemelerinin teknik özelliklerini, ilgili kuruluşların görüşleri doğrultusunda belirler; teknolojik gelişmeleri takip eder ve talepte bulunan kurumlara bilgi desteği sağlar.

d) Tehlike haberlerinin ilgili valiliklere ve halka duyurulması için gerekli olan Haber Alma ve Yayma, İkaz ve Alarm Sistemi ile KBRN İkaz ve Rapor Verme sistemlerini kurar ve faal halde bulundurur.

e) Sanayi ve nüfusun yoğun olduğu yerler ile stratejik önemi bulunan bölge ve şehirlerde, belirlenecek alanlarda radyasyon doz ve şiddetini ölçen, kimyasal kirlenmeyi tespit eden sensor, erken uyarı ve alarm sistem veya cihazlarının kurulması ve bu cihazlardan alınacak tehlike haberlerinin afet ve acil durum merkezlerine iletilmesi hususunda ilgili bakanlıklar, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile valilikler arasında koordinasyonu sağlar.

f) KBRN tehdit ve tehlikelerine yönelik Başkanlığa doğrudan yapılabilecek ihbar ve bildirimlerin değerlendirilmesi ve müdahalede bulunması için ilgili valiliklere direktif verir.

g) Rüzgâr altında tehlike sınırları içinde kalabilecek bölgelerin gerektiğinde boşaltılması veya tahliye edilmesi iş ve işlemlerini koordine eder.

ğ) KBRN konularıyla ilgili genel ve özel kurslar düzenler, sertifikalı eğitici eğitimleri verilmesini sağlar.

h) KBRN teçhizat ve donanımın yerli imkânlarla üretilmesi amacıyla, ihtiyaç sahibi kurumlar ile araştırma, geliştirme ve üretim yapan kurum ve kuruluşlar arasında gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlar.

(3) Genelkurmay Başkanlığının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN maddelerinin tespiti, kurtarma, numune alma ve arındırma faaliyetlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak, askeri makamlardan yardım talebinde bulunulması durumunda, askeri KBRN ekiplerinin olay yeri koordinatörünün belirleyeceği bölgede görevlendirilmesini sağlar.

b) KBRN risk analizlerinin çıkarılması hususunda askeri makamlardan talep edilen bilgilerin verilmesini sağlar.

c) KBRN silah ve maddeleri veya bu nitelikteki tehlikeli atıklarla yapılabilecek kaçakçılık, terör ve sabotaj eylemlerine ilişkin duyurum, ihbar ve istihbari bilgilerin Başkanlığa ve ilgili valiliğe bildirilmesini sağlar.

ç) Türk Silahlı Kuvvetleri KBRN Okulu ve Eğitim Merkezi Komutanlığı ile Başkanlık arasında KBRN konuları ile ilgili eğitici personelin yetiştirilmesi ve bilgi değişimi hususlarında, karşılıklı yardım ve işbirliğinin geliştirilmesini sağlar.

(4) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) İllerin risk analizlerinin çıkarılması için valilikçe yapılacak bilgi ve belge taleplerinin karşılanmasını sağlar.

b) Riskli bölgelerdeki kritik öneme haiz sanayi tesisleri ile herhangi bir KBRN tehdidinde tehlike oluşturabilecek diğer sanayi tesislerinin tespit edilmesini ve en kısa zamanda valiliklerin uyarılmasını sağlar.

c) KBRN olaylarından hasar gören kamu ve özel sanayi tesislerinin yeniden çalışır hale getirilmesi ve kirliliğe neden olan atıkların bertarafı amacıyla kredi desteklemesi çalışmalarını yürütür.

ç) Talep edilmesi halinde tehlikeli endüstriyel kimyasallar ve atıklar konusunda ilgili kurum ve kuruluşlara uzman desteği sağlar.

(5) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı; kimyasal, biyolojik ve radyolojik maddeleri üreten veya bu maddelerle üretim yapan, bunları bulunduran, depolayan işyerlerinde, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ve iş

güvenliği ile ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde alınan önlemleri denetler, tespit edilen eksik ve aksaklıkların giderilmesini sağlar.

(6) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) Valiliklerce hazırlanacak il risk analizlerine temel teşkil etmesi amacıyla; il sınırları dahilinde veya komşu il sınırları dahilinde olup il içinde tedbir gerektiren kimyasal veya biyolojik içerikli tehdit veya tehlike yaratabilecek üretim, depolama, araştırma ve atık tesisi ve işletmeleri ile laboratuvar ve benzerlerine yönelik risk değerlendirmelerinin il çevre ve şehircilik müdürlükleri tarafından hazırlanmasını sağlar.

b) Kimyasal ve biyolojik tehdit ve tehlike durumlarında, il çevre ve şehircilik müdürlükleri bünyesinde eğitilmiş ve donanımlı personelden oluşmuş numune alma ekiplerinin kurulmasını sağlar.

c) Kirlenmeye neden olan kaynakların, atıkların ve işlevi biten numunelerin kontrolü ve imhası ile iyileştirme ve kalıcı etkilerin araştırılması ve yaşamın normale dönmesi çalışmalarında ilgili kurum ve kuruluşlar ile valiliklere destek sağlar.

ç) Çevredeki kalıcı etkileri araştırarak kurumsal mevzuatı çerçevesinde gerekli çalışmaları yapar.

d) 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik gereği, tehlikeli madde risklerine karşı ilgili kurumlar tarafından “Acil Durum Planları”nın hazırlanmasını sağlar.

(7) Dışişleri Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) Ülkemizce yapılan uluslararası yardım taleplerinin NATO, Avrupa Birliği ülkeleri, uluslararası kuruluşlar veya ikili ilişkiler kapsamında doğrudan diğer ülkelere duyurulması hususunda Başkanlığa destek sağlar.

b) Başkanlıkça, insani yardım kapsamında yurtdışına gönderilecek malzeme, personel, araç ve ekipmanın ilgili ülkelere sevk edilmesi ve irtibat noktalarının belirlenmesi konularında gerekli desteği sağlar.

(8) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) Tehlike bölgesindeki tarım alanları ve meralarda, su ürünleri istihsal sahalarında, gıda, tohum, gübre ve yem stoklarının bulunduğu yer ve bölgelerde etkilenen ve zarar gören yerler ile bu yörelerdeki güvenli bölgelerin tespit edilmesini, kirliliğin yayılmasının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

b) Kirlilikten etkilenen insan ve hayvanlardan, kirlenen tarım arazileri ve meralardan, su ürünleri istihsal sahalarından, çiftlik ve köylerden, canlı ve cansız üretim araçları ve tesislerinden kurtarılabilecek olanların arındırılmasını, hasar durum tespitinin yapılmasını, numune alınıp analizlerin yapılmasını ilgili kurum, kuruluş ve valiliklerle koordineli olarak sağlar.

c) Tehlikeden etkilenmesi muhtemel bölgelerdeki insan ve hayvanların, gıda, tohum, gübre ve yem stoklarının, canlı ve cansız üretim ve tarım araçları ile tesislerinin korunması, insan ve hayvan sağlığı için her türlü hijyen şartlarının sağlanması, salgın ve paraziter hayvan hastalıklarına karşı gerekli tedbirlerin alınması konularında eğitim verilmesini sağlar.

ç) Yetki alanına giren konularda, riskli ürün ve çift kullanımlı malzemelerin takibini yapar, hazırlanan izleme programlarının gerçekleştirilmesini sağlar.

d) Görev alanına giren konularda, KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı aşı üretim merkezlerinin kurulması ve geliştirilmesini sağlar.

(9) Gümrük ve Ticaret Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) Yurt dışından bağış ve yardım amaçlı gönderilen KBRN malzemeleri ile kurtarma ve iyileştirmede ihtiyaç duyulacak diğer malzemelerin yurt içine girişiyle ilgili işlemlerin bekletilmeden yapılmasını sağlar.

b) Son kullanıcı olarak ithal edilen, KBRN araç gereç ve malzemelerinin yurt içine girişiyle ilgili işlemlerin bekletilmeden yapılmasını sağlar.

c) KBRN silah ve maddeleri ile bu nitelikteki tehlikeli maddelerle yapılabilecek kaçakçılık faaliyetlerinin önlenmesi ve takibi ile sınır giriş ve çıkışlarının kontrolü hususlarında gümrüklerde gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar, diğer kolluk kuvvetleriyle işbirliği yapar.

ç) Gümrüklerde görev yapan personelin KBRN eğitimi almalarını sağlar.

d) İthalatta yasal yetki alanına giren konularda, riskli ürün, riskli ülke ve benzerleri için, KBRN tehdit ve tehlikeleri bazında izleme programları düzenler, çift kullanımlı malzemelerin takibini yapar, ilgili kurum, kuruluş ve bu kurumlara ait laboratuvarlarla, birlikte hazırlanan izleme programlarının gerçekleştirilmesini sağlar.

(10) İçişleri Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehdit ve tehlikelerine yönelik bilgi toplama ve istihbarat faaliyetlerinin, önleyici ve caydırıcı tedbirlerin, şüpheliler ile kaçakçılığın men ve takibi faaliyetlerinin ilgili kolluk kuvvetlerince yürütülmesini, operasyonel faaliyetlerde veya riskli görülen durumlarda ilk müdahale ekiplerine ve ilgili makamlara bilgi verilmesini sağlar.

b) Kimyasal, biyolojik ve radyolojik maddelerin bulundurulduğu, kullanıldığı veya nakledildiği yerler ile ulusal ve uluslararası karayolu ağlarının bulunduğu bölgelerde KBRN konularında eğitimli ve donanımlı personelden trafik, güvenlik kontrol ve çevre emniyet ekiplerinin kurulmasını sağlar ve gerekli hallerde bu ekipleri göreve sevk eder.

c) Tahliye veya boşaltma kararı alınan bölgelerde, belediye ve güvenlik kuvvetleri imkânlarıyla halka gerekli duyuru ve yönlendirme işlemlerinin yapılmasını, panik ve kargaşanın önlenmesini, halkın güvenli ve emin bölgelere taşınmasını sağlar.

ç) KBRN tehdit ve tehlikesi nedeniyle, diğer ülkelerden yurdumuza yönelik muhtemel nüfus hareketlerine karşı gerekli tedbirleri alır.

d) İlgili kurumlarla işbirliği içinde KBRN silah ve maddeleriyle bu nitelikteki tehlikeli atıkların ve çift kullanımlı malzemelerin yurda kaçak giriş ve çıkışlarının engellenmesini, bu tür faaliyette bulunan şahıs veya grupların izlenmesini ve önleyici tedbirlerin alınmasını sağlar.

e) Stratejik açıdan önemli ve nüfusun yoğun olduğu şehirler ile tehlikeli endüstriyel maddeleri üreten sanayi tesislerinin yoğun olarak bulunduğu bölgelerde, valiliklerin talebi doğrultusunda, itfaiye birimleri bünyesinde tespit, kurtarma ve arındırma faaliyetlerini yürütmek üzere KBRN Timlerinin kurulmasını sağlar.

f) KBRN olayları nedeniyle meydana gelen ölüm ve kayıplarla ilgili nüfus hareketlerini takip eder.

(11) Maliye Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı bu Yönetmelik gereği kurulacak ekipler, alınacak önlemler ve yapılacak diğer faaliyetler için kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç duyulacak ödeneğin tahsisine yönelik gerekli tedbirleri alır.

b) Valiliklerin talebi üzerine uzun süreli boşaltma veya tahliye durumlarında, hazineye ait arsa, arazi ve gayrimenkullerin geçici veya daimi olarak tahsisini sağlar.

(12) Milli Eğitim Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) Eğitim müfredatlarında KBRN tehdit ve tehlikelerine ve korunma konularına yer verilmesini sağlar.

b) Tahliye nedeniyle ihtiyaç duyulacak hallerde eğitim öğretim dönemi dışında, okul ve yurtların geçici barınma için tahsisini sağlar.

(13) Orman ve Su İşleri Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) Riskli bölgelerdeki kirlenme ihtimali bulunan kıta içi yüzeysel ve yer altı su kaynaklarının kullanılmaması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile koordineli olarak gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

b) Açık su kaynaklarının kirlenme nedeniyle kullanılmaması durumunda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile koordineli olarak yöredeki yeraltı su kaynaklarının tespit edilmesini ve gerektiğinde kullanıma arz edilmesini sağlar.

c) KBRN etkisi ile kirlenen su havzalarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile koordineli olarak temizlenmesi ve arındırılması işlemlerinin yürütülmesini sağlar.

ç) Yöreyle ilişkin rüzgâr hızı, yönü, yağış miktarı, atmosferin kararlılık durumu ve karışım yüksekliği hakkındaki bilgilerin periyodik aralıklarla ve talep edilmesi halinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Merkezine, il afet ve acil durum yönetim merkezlerine ve sahadaki olay yeri koordinatörüne verilmesini sağlar.

d) Hava koşulları nedeniyle KBRN tehlikesinden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel bölgelere ait risk dağılım haritalarının, Afet ve Acil Durum Yönetimi Merkezine, il afet ve acil durum yönetim merkezine ve sahadaki olay yeri koordinatörüne belirli aralıklarla veya gerektiğinde verilmesini sağlar.

(14) Sağlık Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı ilk yardım ve ambulans servislerinin, acil tıbbi müdahale ekiplerinin, seyyar hastanelerin kurulmasını sağlar.

b) KBRN tehlikelerinden etkilenenler için illerde belirleyeceği hastanelerde müdahale kliniklerinin ve arındırma ünitelerinin kurulmasını sağlar.

c) Başkanlık ve valiliklerle koordineli olarak, görevli personelin KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı eğitilmesini sağlar.

ç) Biyolojik tehdit ve tehlike durumunda sıcak, ılık ve soğuk bölge sınırlarının belirlenmesinde ekiplere bilgi desteği sağlar.

d) Valiliklerce gönderilen kimyasal ve biyolojik numunelerin analizlerinin yapılmasını sağlar.

e) Olay bölgesinden kontrolsüz olarak hastanelere gelebilecek kişilerin arındırılması için il bazında belirlenecek hastanelerde gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlar.

f) KBRN tehlikelerinden etkilenen hasta ve yaralıların tedavi edilmelerini sağlar.

g) Kara, deniz ve hava hudut kapıları ile karasularımızda bulaşıcı ve salgın hastalık riski taşıyan şüpheli kişi ve maddelerle ilgili gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

ğ) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı halkın hijyen ve arındırma kurallarına uyması, gıda maddelerinin saklanması ve korunması hususunda bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesini sağlar.

h) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı bağışıklık sisteminin geliştirilmesi amacıyla aşı üretir, önleyici ve tedavi edici ürün veya ilaçları önceden temin eder, stoklar ve ihtiyaç bölgelerine sevk edilmesini sağlar.

(15) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve sorumlulukları:

- a) Olaylardan etkilenen haberleşme sistemlerinin en kısa zamanda hizmete sokulmasını sağlar.
- b) Tehlike bölgesi ile yapılan haberleşmeye öncelik tanınmasını sağlar.
- c) Tehlike bölgesine sevk edilen ekip ve malzemelerin süratle bölgeye ulaştırılması için ihtiyaç duyulan araçların temin edilmesini sağlar.
- ç) Ulaşım kapalı olan veya hasar gören yol ve güzergâhların ulaşım açılmasını sağlar.
- d) Tehlike bölgesi ile yurt içi ve yurt dışı ulaşım merkezleri arasındaki en yakın ulaşım hatlarını belirler. Yurt dışından hava yoluyla gelecek yardımların hangi hava alanlarına, hangi tip uçaklarla, hangi şartlarda inmesi gerektiğini Başkanlığa ve Dışişleri Bakanlığına bildirir.
- e) Tehlike bölgesinden tahliye edilenlerin güvenli bölgelere naklini sağlar.
- f) Uluslararası yolcu ve yük taşımacılığı yapılan hava ve deniz limanlarında, KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı hazırlıklı bulunmak için il afet ve acil durum müdürlükleri ile koordineli olarak ilk müdahaleyi sağlamak amacıyla liman güvenlik, itfaiye ve diğer teknik personelinden oluşan ilk müdahale ekiplerinin kurulmasını sağlar.

(16) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığının görev ve sorumlulukları:

- a) Nükleer ve radyolojik tehdit ve tehlike durumunda alınacak tedbirleri, radyolojik açıdan kirlenmiş gıda ve diğer ürünlerin tüketimi ve dağıtımıyla ilgili sınırlandırmayı gerektirecek radyoaktif kirlilik limitlerini ve müdahale seviyelerini belirler, ilk müdahale ekiplerine bilgi desteği sağlar.
- b) Nükleer ve radyolojik tehdit veya tehlike durumuyla ilgili ihbar ve bildirimleri değerlendirir, tehlike durumunda Başkanlığa, ilgili bakanlık ve kuruluşlara bilgi verir.
- c) Nükleer ve radyolojik risk analizleri için talep edilen bilgi, belge ve verilerin valiliklere verilmesini sağlar.
- ç) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait radyasyon ölçüm cihazlarının kalibrasyon işlemlerini ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde ücretsiz yapar.
- d) Tehdit veya tehlike durumunda, ölçüm ekip ve cihazlarını bölgeye sevk eder.
- e) İlgili kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak, tehlike bölgesindeki nükleer ve radyolojik madde ve kaynaklardan ve kolluk kuvvetlerince delil olarak nitelendirilen radyoaktif maddelerden numune alınmasını, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı laboratuvarlarında analiz edilmesini ve olay bölgesindeki sahipsiz kaynakların müdahale ekipleri tarafından kontrol altına alınmasını sağlar.
- f) Ulusal seviyede nükleer ve radyolojik tehdit ve tehlike durumuyla ilgili erken uyarı sistemleri kurar, radyolojik izlemeleri yapar ve verileri değerlendirir.
- g) Nükleer ve radyolojik tehdit ve tehlike durumuyla ilgili bilgi ve eğitim talebinde bulunan bakanlık, kurum ve kuruluşlara mevzuat hükümleri çerçevesinde ücretsiz destek sağlar.
- ğ) Nükleer güç santrallerinde meydana gelebilecek tehlikelere karşı ulusal ve uluslararası hükümlere göre gerekli önlemlerin alınmasını, olası bir tehlike durumunda ilgili kurum ve kuruluşların ivedilikle uyarılmasını sağlar.
- h) Nükleer güç santrallerindeki radyoaktif ve zararlı kimyasal atıkların ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olarak, bir atık yönetimi programı kapsamında kontrol altına alınmasını ve bertaraf edilmesi işlemlerinin yürütülmesini koordine eder.

(17) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığının görev ve sorumlulukları:

a) İhtiyaç duyulan KBRN araç, gereç ve malzemelerinin ülke içinde üretilebilmesi için araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yürütür.

b) KBRN ile ilgili konularda Başkanlığa ve ilgili kurumlara bilimsel destek sağlar.

(18) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı eğitim, araştırma, geliştirme ve analiz çalışmalarıyla ilgili olarak üniversitelerin veya üniversite hastanelerinin bilimsel ve akademik destek sağlaması hususunda gerekli düzenlemeleri yapar.

b) Sağlık Bakanlığı ile koordineli olarak bünyelerinde seyyar ve sabit laboratuvarı bulunan üniversite ve üniversite hastanelerinin imkânlarından yararlanılması ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapar.

c) Sağlık Bakanlığı ile koordineli olarak, olaylardan etkilenen veya yaralanan şahısların üniversite hastanelerinde bakım ve tedavileri için gerekli düzenlemeleri yapar.

(19) Valiliklerin görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı tespit, teşhis ve arındırma hizmetlerini, il afet ve acil durum müdürlüğü koordinatörlüğünde il bünyesindeki kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla yürütür.

b) Afet ve Acil Durum Planında KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı yürütülecek görevlere yer verilmesini sağlar.

c) İl bazında, KBRN tehdit ve tehlikeleriyle ilgili olarak;

1) KİS'e yönelik risk analizinin çıkarılması için garnizon komutanlıkları, il emniyet müdürlükleri, il jandarma komutanlıkları, sahil güvenlik bölge komutanlıkları ve gümrük muhafaza başmüdürlüklerinden,

2) İl sınırları içinde veya komşu il sınırları içinde olup, tedbir gerektiren kimyasal veya biyolojik içerikli tehdit veya tehlike yaratabilecek üretim, depolama, laboratuvar ve atık tesisi ve benzeri işletmelere yönelik risk analizlerinin çıkarılması için garnizon komutanlıkları ile ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlarından,

3) Nükleer ve radyolojik tehdit veya tehlike yaratabilecek madde, kaynak, tesis ve laboratuvarlara yönelik risk analizlerinin çıkarılması için Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığından,

alınacak bilgi ve verilerin, il afet ve acil durum müdürlüklerince toplanarak ilin risk analizinin çıkarılmasını sağlar.

ç) İl sınırları içinde KBRN tehlikesinin halka duyurulmasını ve gerekli önlemlerin aldırılmasını sağlar.

d) KBRN tehdit ve tehlikelerini değerlendirerek, ilk müdahale ekiplerinin göreve sevk edilmesini sağlar.

e) Olay bölgesindeki müdahale faaliyetlerinin yönlendirilmesi için bir olay yeri koordinatörü görevlendirir.

f) Görevliler dışındaki korunmasız kişilerin tehlikeye maruz kalmaması için genel kolluk kuvvetleri tarafından olay bölgesinde güvenlik çemberi oluşturulmasını sağlar.

g) Tehdidin büyüklüğüne risk durumuna göre Başkanlıktan ve diğer illerden yardım talep eder.

ğ) Adli tahkikat gerektiren olaylarda Cumhuriyet Savcısına bilgi verilmesini sağlar.

h) Tehlikenin kaynağını oluşturan maddelerin tespit ve teşhisi için; kimyasal tehdit ve tehlike durumunda il çevre ve şehircilik müdürlüğü ekiplerince, biyolojik tehlike durumunda il sağlık müdürlüğü ekiplerince, nükleer ve radyolojik tehlike durumunda TAEK Başkanlığı ekiplerince numuneler alınarak bu ekiplerce yeterli korunma önlemleri ve uygun taşıma koşulları altında laboratuarlara sevk edilmesini sağlar.

i) Kimyasal ve biyolojik numune analizlerinin il halk sağlığı, kamu ve özel kurum ve kuruluş, üniversite laboratuvarları veya Sağlık Bakanlığınca belirlenen laboratuvarlarda yaptırılmasını sağlar.

ı) Nükleer ve radyolojik numune analizlerinin Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı araştırma ve inceleme laboratuvarlarında yaptırılmasını sağlar.

j) Kirliliğinden kurtarılan kişiler ile araç gereç ve malzemelerin il afet ve acil durum müdürlüğü ve itfaiye KBRN ekipleri tarafından arındırılmasını sağlar.

k) İlgili makamların, medyanın ve halkın olay hakkında bilgilendirilmesini sağlar.

l) Olaylardan etkilenen hasta ve yaralıların il sağlık müdürlüğünce belirlenen hastane veya sağlık merkezlerinde tedavi ve bakımlarının yapılmasını sağlar.

m) Tehlikenin meydana gelmesine neden olan kimyasal ve biyolojik madde ve kaynaklar ile atık ve işlevi biten numunelerin, il çevre ve şehircilik müdürlüğü ekiplerince imha edilmesi veya ettirilmesini sağlar.

n) Tehlikenin meydana gelmesine neden olan nükleer ve radyolojik madde ve kaynaklar ile sahipsiz atıkların, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı ekipleri tarafından kontrol altına alınmasını sağlar.

o) Tehlike durumunun kontrol altına alınmasını müteakip sıcak bölgedeki;

1) Yerleşim bölgelerindeki bina ve alanların itfaiye teşkilleri tarafından arındırılmasını,

2) Tarım alanları ve su havzalarının arındırılma çalışmalarının il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri ile orman ve su işleri bölge müdürlükleri tarafından yapılmasını,

sağlar.

ö) Tehdit veya tehlikenin türüne göre, il sağlık müdürlüklerinin koordinatörlüğünde il afet ve acil durum müdürlükleri ile işbirliği içinde, yöre halkı için gerekli olabilecek önleyici ve tedavi edici aşı ve ilaçların temini ve dağıtımını sağlar.

p) Tehlikeli bölgelerdeki halkın, yöreyi emniyetli bir şekilde boşaltması veya tahliyesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

r) Kirlenme ihtimali bulunan açık su kaynaklarının, meraların ve tarım arazilerinin kullanılmaması için orman ve su işleri bölge müdürlüğü, il çevre ve şehircilik müdürlüğü, il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü tarafından gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

s) İyileştirme ve kalıcı etkilerin araştırılması ve normal yaşama dönülmesi için il afet ve acil durum müdürlüğü koordinesinde ilgili kurum ve kuruluşlarla çalışmaların başlatılmasını sağlar.

(20) Kızılay Genel Başkanlığının görev ve sorumlulukları:

a) İhtiyaç halinde Sağlık Bakanlığı ile koordineli olarak, yöreye kan ve kan ürünleri ile tıbbi malzeme gönderilmesini sağlar.

b) İlgili kuruluşlarla işbirliği içinde, tahliye veya boşaltma nedeniyle ortaya çıkacak geçici barınma, yeme ve içme ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar.

c) Uluslararası acil yardım ihtiyaçlarının organizasyonu konusunda, Başkanlık ve Dışişleri Bakanlığı ile koordineli olarak Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Dernekleri Federasyonu ile Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Komitesiyle temasa geçer ve gerekli işbirliğini sağlar.

(21) Basın ve yayın kuruluşlarının görev ve sorumlulukları:

a) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı, Başkanlık ve valiliklerce belirlenecek konularda yayınlar yaparak halkın bilgilendirilmesini sağlar.

b) Bir KBRN tehlikesi durumunda, radyo ve televizyon kurum ve kuruluşları o andaki yayınlarını keserek, Başkanlık, valilik veya ilgili makamlarca verilecek tehlike haberlerinin yayınlanmasını sağlar.

(22) Sivil toplum kuruluşlarının görev ve sorumlulukları:

a) Düzenlenecek protokol çerçevesinde il afet ve acil durum müdürlüklerinin gözetim ve denetiminde çalışmalara katılırlar.

b) Sivil toplum kuruluşlarına sıcak ve ılık bölgelerde görev verilemez. Ancak, özel uzmanlık alanlarına giren konularda, il afet ve acil durum müdürlüğünün görüşü ve olay yeri koordinatörünün izni ile şahsi koruyucu donanımı sağlanarak sıcak ve ılık bölgelerde görev verilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Malzeme ve Mali Hükümler

Araç ve malzeme

MADDE 6 – (1) KBRN hizmetlerinde kullanılacak araç, gereç ve malzeme listesi ilgili kurumların görüşü alınarak Başkanlıkça belirlenir ve yayınlanır.

(2) İlgili kurumlarca ihtiyaç duyulan özel görev ekipman ve malzemeleri kurumlarınca belirlenir.

(3) Bu Yönetmelikle belirlenen görevlerin yerine getirilmesinde ihtiyaç duyulan araç, gereç ve malzemeler, ihtiyaç sahibi kurumlarca temin edilir.

Bütçe

MADDE 7 – (1) Kurum ve kuruluşlar ile üniversiteler, bu Yönetmelikte kendilerine verilen görevlerle ilgili ihtiyaç duyacakları harcamalar için bütçelerine gerekli ödeneği koymaktan sorumludur.

(2) KBRN tehlikesi içeren acil durumlarda, ihtiyaç duyulacak malzemelerin alımı ve yapılacak harcamalar 6/3/2011 tarihli ve 27866 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

Hibe ve yardımlar

MADDE 8 – (1) KBRN tehdit ve tehlikeleri kapsamında bu Yönetmelikte belirtilen görevleri yürütecek olan kurum ve kuruluşlara hibe edilen veya gönderilen her türlü malzeme ve teknik ekipmanın geçici veya kati ithali 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 128 ila 131 inci ve 167 nci maddelerinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Eğitim ve tatbikatlar

MADDE 9 – (1) KBRN tehdit ve tehlikelerine karşı görev alacak ekip ve personelin eğitici eğitimleri Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürlüğü ile sivil savunma arama ve kurtarma birlik müdürlüklerinde yaptırılır. Diğer personelin eğitimi ise kurumların eğitici personeli tarafından yapılır.

(2) Bakanlıklar, ilgili kurum ve kuruluşlar ile valilikler ekiplerin ve personelin eğitimi için KBRN tatbikatları düzenler, bu alanda düzenlenen tatbikatlara katılım sağlar.

Bilgi ve belgeler

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek tüm çalışmalarda; Genelkurmay Başkanlığı, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar ve valilikler ile sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler Başbakanlık adına talep edilecek her türlü bilgi, belge ve dokümanı Başkanlığa vermek zorundadır.

Denetim

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik gereğince ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlarca yürütülmesi öngörülen görevler; kurumların kendi denetim birimlerince, illerde ise vali veya görevlendireceği personel tarafından denetlenir. Görevli askeri birliklerin denetimi askeri denetim sistemine göre yapılır.

Yönerge hazırlanması

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelikte ve kurumların kendi özel mevzuatında belirtilen KBRN görevlerinin yerine getirilmesi için ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlarca, bu Yönetmeliğin yayımını müteakip bir yıl içinde “Kimyasal Biyolojik Radyolojik ve Nükleer Tehlikelere İlişkin Görev Yönergesi” hazırlanır. Yönerge, merkezde kurumların en üst amirlerince, illerde ise valilerce onaylanarak yürürlüğe konulur. Değişen şartlara göre güncelliği sağlanır.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.